

ضرورت توسعه دیپلماسی علمی و فناوری

امروزه؛ برای حل مشکلات اقتصادی، سیاسی و امنیتی جهان، دولت‌ها به توسعه دیپلماسی علمی و فناوری با هدف نزدیک سازی همکاری ملت‌ها با یکدیگر روی آورده‌اند. دیپلماسی علم در دنیای پرتنش امروز، از اهمیت بالایی برخوردار است. ارزش این مسئله به حدی است که کشورهای مختلف، در حال سرمایه‌گذاری وسیع برای افزایش مناسبات خود با سایر کشورها هستند. به نظر می‌رسد، با توجه به برنامه‌ریزی هدفمند دولت‌ها در این زمینه، این موضوع در آینده نزدیک، به عاملی مهم و اثرگذار در برتری و رتبه‌سنجی علمی کشورها بدل خواهد شد؛ کما اینکه در حال حاضر این معیار در رتبه‌بندی دانشگاه‌های جهان، بسیار موثر است. دیپلماسی دانشگاهی، علمی و فناوری می‌تواند زمینه‌های انتقال دانش و فناوری را به کشورها فراهم آورد. دانشمندان و محققان برای انجام طرح‌های تحقیقاتی و تربیت نیروی انسانی پژوهشگر، نیاز به دانش فنی، مواد اولیه و تجهیزات خاص دارند که بعضاً از کشورهای دیگر وارد می‌شود و تعاملات علمی و دانشگاهی، زمینه این هم‌افزایی را تسهیل می‌نماید.

اعمال دیپلماسی علم و فناوری، مستلزم تلاش تمامی کشورها در زمینه سیاست‌گذاری، ظرفیت‌سازی و مشارکت است و پیش‌نیاز ایجاد این نوع دیپلماسی، برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و تعهد سیاسی به تخصیص منابع و بودجه لازم برای ارتقای فعالیت‌های کارشناسی، برگزاری نشست‌ها و اجرای طرح‌های تحقیق و توسعه مشترک با دیگر کشورها است. بدون شک پیشرفت‌های علم و فناوری ایران، می‌تواند به منبعی برای الهام بخشی، نه تنها در جهان اسلام، بلکه در کشورهای در حال توسعه تبدیل گردد. دیپلماسی علم و فناوری می‌تواند نقش بسیار مهمی در تبدیل شدن ایران به مرجعیت علمی و فناوری در کشورها در حال توسعه ایفا نماید. برای این منظور طراحی برنامه‌های آموزشی ویژه در دیپلماسی علم و فناوری برای دیپلمات‌ها، سیاست‌گذاران، دانشگاهیان، انجمن‌های علمی، روزنامه‌نگاران و دیگر افراد مرتبط در مورد نقش علم و فناوری در رقابت‌پذیری بین‌المللی و توسعه مهارت‌ها برای مشارکت فعال در گفت‌وگوهای علم و فناوری از اهمیت بالایی برخوردار است. رویکرد توسعه دیپلماسی علمی و فناوری در جمهوری اسلامی ایران بویژه در شرایطی که تحریم‌های نابرابر، باعث ایجاد موانع جدی در مسیر ارتقای علم، فناوری و نوآوری کشور نخبه‌پرور ایران می‌گردد، حرکت مهمی است که می‌باید هوشمندانه برنامه‌ریزی و هدایت شود تا به نتایج مطلوب که همان مشارکت در تولید علم و فناوری جهانی و شکستن برخی حصارها و محدودیت‌های بین‌المللی است؛ نائل آید.

علی اکبر موسوی موحدی
سردبیر